

Uwarunkowania działań związanych z udostępnianiem dziedzinowych zasobów informacyjnych - w kontekście rozwoju społeczeństwa informacyjnego

Agnieszka Młodzka-Stybel, CIOP-PIB

III. Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Zarządzanie informacją w nauce
Katowice, grudzień 2010

Wprowadzenie

- Zjawisko rozwoju społeczeństwa informacyjnego, strategię krajowe i międzynarodowe (dokumenty m.in. *Inicjatywa i2010 UE*)
- rozwój technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT), obszarów ich zastosowań, wysoka ranga informacji i wiedzy
- monitorowanie rozwoju, gromadzenie zharmonizowanych danych statystycznych (GUS, EUROSTAT)
- globalizacja, rozwój współpracy międzynarodowej, konieczność nadążania za zmianami

Wprowadzenie (kont.)

- Zmiany - dotyczą w zasadzie każdej dziedziny, w **szczególny jednak sposób powiązane są z działaniami związanymi z przekazem informacyjnym**, zarządzaniem wiedzą i informacją
- **intensywny rozwój** technologii informacyjnych, **możliwość wykorzystywania** w procesach informacyjnych (gromadzenie, analiza, udostępnianie, popularyzacja), coraz **bardziej powszechny dostęp do technologii** wśród użytkowników informacji
- **rozwój form komunikacji z użytkownikami** informacji, przekazu informacyjnego, wiedzy i umiejętności, rosnąca popularność wykorzystywania mediów społecznościowych
- **kontekst międzynarodowy**, rozwój ponadnarodowych sieci informacyjnych
- **zmiany uwarunkowań dla działań informacyjnych** – wynikające z rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych a także z przemian związanych z obszarem tematycznym działań informacyjnych (np. tematyką bezpieczeństwa pracy)

Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy (CIOP-PIB)

- jest państwowym instytutem badawczym, który działa na rzecz kształtowania bezpiecznego, higienicznego i ergonomicznego środowiska pracy i życia człowieka

CIOP PIB

Ośrodek Informacji Naukowej i Dokumentacji

- Ośrodek Informacji Naukowej (wraz z Biblioteką) gromadzi, udostępnia i upowszechnia dziedzinowe zasoby informacyjne dotyczące szeroko rozumianej tematyki bezpieczeństwa człowieka w środowisku pracy

Problematyka bezpieczeństwa pracy - w kontekście rozwoju społeczeństwa informacyjnego

- **Zmiany w środowisku pracy, nowe zagrożenia**, nowa skala dotychczasowych zagrożeń
  - zmiany demograficzne populacji pracującej (starzenie się populacji pracującej, feminizacja, pracownicy - emigranci)
  - zmiany na rynku pracy, przemiany gospodarcze, rozwój sektora usług, malejące znaczenie przemysłu)
  - zagrożenia psychospołeczne, zagrożenia mięśniowo-szkieletowe, zagrożenia związane z nowymi technologiami, np. nanotechnologie
- Ale .... - **nowe możliwości kształtowania bezpieczeństwa pracy**: coraz powszechniejsze wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych dla celów związanych z gromadzeniem, udostępnianiem i popularyzacją zasobów
  - rozbudowa zasobów informacyjnych udostępnianych w sieci Internet, rozwój form gromadzenia i udostępniania
  - nowe formy komunikacji z użytkownikami informacji, edukacja, szkolenia na odległość
- **wzrost roli informacji i wiedzy** w kształtowaniu bezpiecznych warunków pracy, możliwość dotarcia do szerokich grup odbiorców, adresatów przekazu informacyjnego

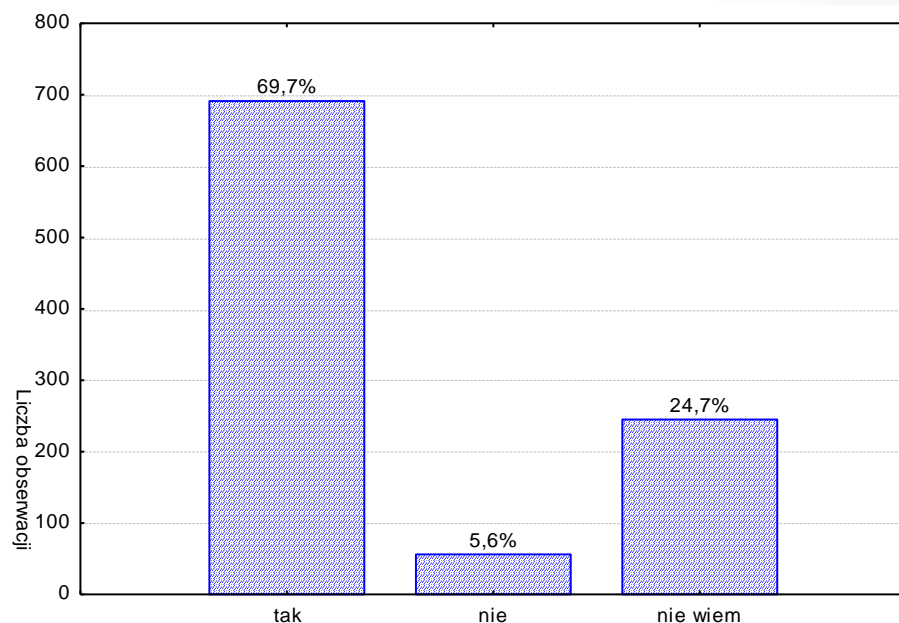
Rola informacji w kształtowaniu bezpieczeństwa pracy

- dostrzegana przez **instytucje i organizacje międzynarodowe**, powiązane z tematyką bezpieczeństwa pracy (Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy, Międzynarodowa Organizacja Pracy)
- **szczególne znaczenie działań informacyjnych** - w kontekście zmieniających się warunków pracy
- rola informacji **potwierdzona w badaniach krajowych użytkowników** informacji (badania ankietowe w środowisku osób aktywnych zawodowo (pracowników, pracodawców) w Polsce w latach 2002 – 2004, CIOP-PIB):
  - przeważająca większość respondentów dostrzega **znaczenie wiedzy i informacji** w kształtowaniu bezpiecznych warunków pracy
  - dostrzegana jest wysoka ocena skuteczności działań, związanych bezpośrednio z przekazem informacyjnym. Najwyżej oceniane są **szkolenia oraz kursy, a także promocja i upowszechnianie wiedzy**
  - trzy z czterech najwyżej ocenianych kategorii działań związane są bezpośrednio z **przekazem informacyjnym**

Ranga informacji i wiedzy

- Dostrzeganie wzrostu znaczenia wiedzy i informacji w kształtowaniu bezpieczeństwa pracy

(źródło: CIOP-PIB, 2004)

P_19

Kształtowanie bezpieczeństwa pracy – oceny respondentów

(Spośród czterech najwyżej ocenianych kategorii działań – trzy związane są bezpośrednio z przekazem informacyjnym)

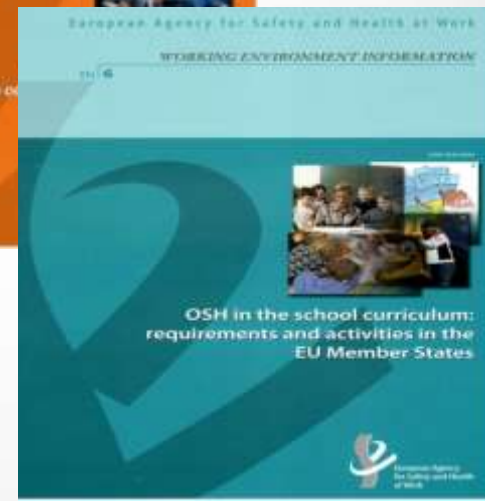
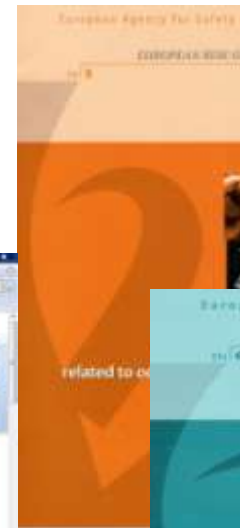
	Ocena wpływu działań na kształtowanie bezpieczeństwa pracy - średnia ocen respondentów (w skali 1 -6, średnia arytmetyczna)		
	2002 r.	2003 r.	2004 r.
Działania, wpływające na poprawę bezpieczeństwa pracy			
Działania legislacyjne, nowe przepisy	3,8	3,4	3,2
Działania kontrolne instytucji nadzorujących	4,2	4,3	4,1
Szkolenia, kursy	4,8	4,7	4,7
Zapewnienie dostępu do informacji, wymiana informacji	4,2	3,7	3,7
Badania i wdrożenia wyników badań w tej dziedzinie	3,6	3,2	3,1
Czynniki ekonomiczne, m.in. uzależnienie wysokości obowiązkowych składek ubezpieczeniowych od stanu bhp	3,7	3,1	2,9
Wdrażanie systemów zarządzania bezpieczeństwem	3,8	3,4	3,4
Promocja i upowszechnianie wiedzy, kształtowanie kultury bezpieczeństwa	4,5	4,4	4,3

Kierunki działań Ośrodka, związane z udostępnianiem informacji dziedzinowej

- gromadzenie piśmiennictwa , m.in. dotyczącego nowych zagrożeń
- rozbudowa witryny internetowej
- doskonalenie udostępniania zasobów, prace nad terminologią
- współpraca międzynarodowa
- rozwój form komunikacji z użytkownikiem

CIOP PIB

Gromadzenie i udostępnianie piśmiennictwa

- **Biblioteka CIOP-PIB** jest biblioteką specjalistyczną, dysponującą bogatym księgozbiorem z dziedziny bezpieczeństwa i ochrony zdrowia człowieka w środowisku pracy
- **Interdyscyplinarny charakter tematyki** sprawia, że zasoby biblioteki reprezentują niemal wszystkie dziedziny nauki, zarówno humanistyczne jak i techniczne, a także obszerne zbiory o charakterze uniwersalnym - słowniki, encyklopedie, leksykony i poradniki
- Księgozbiór obejmuje ok. 26.500 **wydawnictw zwartych** - książki i materiały informacyjne (uwzględniając prowadzoną na bieżąco selekcję), ok. 4.600 **prac naukowo-badawczych**
180 tytułów **czasopism polskich** (w tym 105 tytuły naukowe i specjalistyczne)
86 tytułów **czasopism zagranicznych**
- Katalog elektroniczny - System ALEPH 500 (wersja 16), Tezaurus dziedzinowy (wielojęzyczny)

Rozbudowa witryny internetowej Biblioteki CIOP-PIB

- Popularyzacja piśmiennictwa, m.in. krajowego, dostęp do dziedzinowych baz danych, dostęp do baz czasopism elektronicznych, tematyczne zeszyty bibliograficzne, spisy treści czasopism

Wybrane poradniki - popularyzowane w witrynie Biblioteki

Poradniki w katalogu Biblioteki CIOP-PIB

Wykaz wybranych popularnych poradników z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz innych poradników branżowych, opublikowanych w latach 1955 - 2010.

2010

 Bhp 2010 | Podręczny zbiór przepisów. - Warszawa : Wydawnictwo C.H. Beck, 2010.

[Bhp w budownictwie: Poradnik. - Kraśno - Tarnobrzeg. - Tarnobrzeg, 2010.](#)

Bhp w praktyce: Stan prawny na dzień 1 lutego 2010. Wyd. 13. - Gdańsk : ODDK [Dziesięć Doradztwa i Doskonalenia Kadry], 2010.

Co pracownik powinien wiedzieć o bhp : Podstawy wiadomości o bezpieczeństwie pracy, zagrożeniach zawodowych, pierwszej pomocy, ochronie przeciwpożarowej. Stan prawny na dzień 1 stycznia 2010 r. Wyd. 3. - Gdańsk : ODDK [Dziesięć Doradztwa i Doskonalenia Kadry], 2010.

Pokonał wypadek zawodowy: Sześć strategii poprawienia relacji z pracą. - Warszawa : Graffiti Książki, Polska, 2010.

Katalog Główny X - Search Results - Mozilla Firefox

Waga słów -> Zapytanie S01 ->

Wybrane rekordy: Wybrany widok | Zapisz/wydrukuj | Utwórz podzestaw | Dodaj do ulubionych

Cały zestaw: Zaznacz wszystkie | Odmóż | Zawij | Dodaj do ulubionych

Wyniki dla Nr systemowy= 46655; sortowanie wg roku, potem autora

Opcje sortowania: =wg autora, roku = wg roku, autora = wg autora, tyt = wg tytułu, roku = wg roku, tytułu = wg sygn., roku

Opcje formatowania : • 951 • 952 • 953 • Widok skrócony-tabela

Liczba rekordów: 1 (maksymalna liczba wyświetlonych i sortowanych rekordów)

#	Typ dokumentu	Autor	Tytuł	Rok wyd.	Sygnatura
1	Książka	Wojciszewska-Pasowska, Halina.	Bhp w budownictwie. Poradnik.	2010	22/51

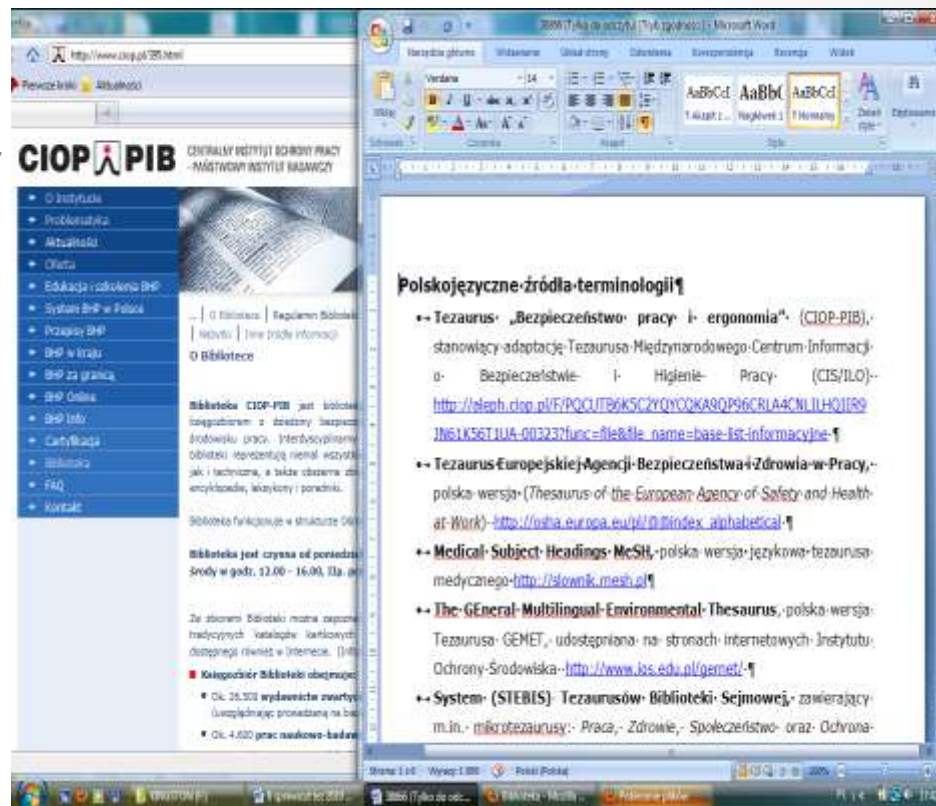
Możesz zmienić sposób wyświetlania:

Zakończ

Gromadzenie i udostępnianie źródeł terminologicznych

- **przegląd** wybranych źródeł terminologicznych z dziedziny szeroko rozumianego bezpieczeństwa pracy oraz dziedzin pokrewnych
- **aktualizacja i rozbudowa** zbioru źródeł terminologii bezpośrednio lub pośrednio związanych z zagadnieniami ochrony człowieka w środowisku pracy

CIOP PIB CENTRALNY INSTYTUT BADAŃ PRACY - NASTĘPNIKI INSTYTUTU BADAŃ PRACY

Polskojęzyczne źródła terminologii

- Tezaurus „Bezpieczeństwo pracy i ergonomia” (CIOP-PIB), stanowiący adaptację Tezaurusu Międzynarodowego Centrum Informacji o Bezpieczeństwie i Higienie Pracy (CIS/ILO) - http://slapb.ciop.pl/ef/PQCUTB6K5CYQYQK9QP96CRUA4CNLUHQJ189JN6JK9ETJUA-00323?func=fl-s&file_name=base-list-informacyjne
- Tezaurus Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy, polska wersja (Thesaurus of the European Agency of Safety and Health at Work) - http://nsha.europa.eu/nl/0/index_alphabetical
- Medical Subject Headings - MeSH, polska wersja językowa tezaurusu medycznego - <http://slovník.mesh.pl/>
- The General Multilingual Environmental Thesaurus, polska wersja Tezaurusu GEMET, udostępniona na stronach internetowych Instytutu Ochrony Środowiska - <http://www.bs.edu.pl/gemet/>
- System (STEBIS) Tezaurusów Biblioteki Sejmowej, zawierający m.in. mikrotezaurusy: Praca, Zdrowie, Społeczeństwo oraz Ochrona

Aktualizacja terminologii dziedziny (nowe deskryptory - przykłady)

- etyka biznesu (ang. *business ethics*)
- społeczna odpowiedzialność biznesu (ang. *corporate social responsibility*)
- koncerty (ang. *concerts*)
- wypalenie zawodowe (ang. *burnout*)
- równowaga praca-życie (ang. *work-live balance*)
- umowy międzynarodowe (ang. *international agreements*)

Powiązania z bazami bibliograficznymi

(deskryptor: *społeczna odpowiedzialność biznesu*)

- tendencje rozwojowe koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu a także dostrzegane jej znaczne powiązania z tematyką bezpieczeństwa pracy - potwierdzenie celowości wprowadzenia nowego deskryptora do bazy wzorcowej bibliotecznego systemu komputerowego
- aktualnie 4 rekordy bibliograficzne, m.in.:
  - artykuł W. Klimaszewskiej: *Społeczna odpowiedzialność biznesu a bezpieczeństwo pracy*
  - artykuł M. Kaźmierczak: *Bezpieczeństwo i higiena pracy a rozwój koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu*

Powiązania z bazami bibliograficznymi

(deskryptor: *równowaga praca-życie*)

- Boenisch, E. *Twój stres: sens życia, równowaga i zdrowie*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2002;
- Clutterbuck, D. *Równowaga między życiem zawodowym a osobistym: Przewodnik dla specjalistów do spraw personalnych*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2005;
- Borkowska, S. *Programy praca-życie jako czynnik konkurencyjności form i kształtowania społecznego środowiska pracy*, CIOP-PIB, Warszawa 2008 (praca naukowo-badawcza);
- Widerszal-Bazyl, M. *Badania międzynarodowe nad konfliktem praca-dom i jego uwarunkowaniami kulturowymi. Próba polska*, CIOP-PIB, Warszawa 2006 (praca naukowo-badawcza).

Powiązania z bazami bibliograficznymi

- przykład deskryptor: *umowy międzynarodowe*

powiązany z ponad 30 rekordami bibliograficznymi w systemie (m.in. piśmiennictwo dotyczące umów międzynarodowych powiązanych z tematyką szeroko rozumianego bezpieczeństwa pracy, m.in. konwencji i rekomendacji MOP)

The image shows a screenshot of a library catalog search results page. The search term is 'umowy międzynarodowe'. The results table lists several records, including 'Application of International Labour Standards 2009 (II) Information document on ratifications and standards-related activities (to 131st December 2009) Report II (Part 2)', 'General Survey concerning employment instruments in light of the 2008 Declaration on Social Justice for a 2010 Fair Globalization Report II (Part 1.B)', and 'Report of the Committee of Experts on the Application of Conventions and Recommendations Report II (Part 1.A)'. An inset window shows the International Labour Organization website, specifically the page 'Applying and promoting International Labour Standards'. The website header includes the ILO logo and navigation links like 'About the ILO', 'Departments and Offices', 'Regions', 'Themes', and 'What we do'. The main content area features a quote by Juan Somavia, ILO Director-General, 2001: 'Normative action is an indispensable tool to make decent work a reality'. Below the quote, there is a paragraph explaining that international labour standards are backed by a supervisory system unique at the international level, which ensures that countries implement the conventions they ratify.

#	Typ dokumentu	Autor	Tytuł	Rok wyd.	Sygnatura
1	Material informacyjny	International Labour Conference	Application of International Labour Standards 2009 (II) Information document on ratifications and standards-related activities (to 131st December 2009) Report II (Part 2)	2010	M-10088
2	Książka		General Survey concerning employment instruments in light of the 2008 Declaration on Social Justice for a 2010 Fair Globalization Report II (Part 1.B)	2010	20100
3	Książka		Report of the Committee of Experts on the Application of Conventions and Recommendations Report II (Part 1.A)	2010	20109
4	Material informacyjny	International Labour Conference	Application of International Labour Standards 2009 (II) Report of the Committee of Experts on the Application of Conventions and Recommendations Report II (Part 1.A)	2009	M-10873

Uczestnictwo w międzynarodowych sieciach/systemach związanych z wymianą informacji

- Sieć informacyjna Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy
- Międzynarodowe Centrum Informacji o Bezpieczeństwie i Higienie Pracy CIS/ILO

CIOP **PIB**

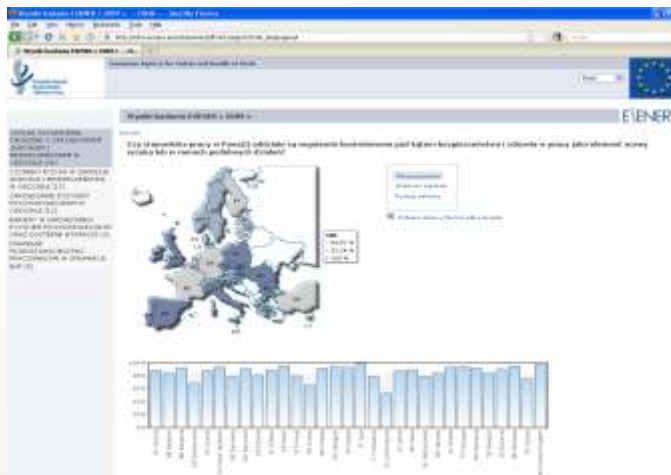
Sieć informacyjna Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

- Agencja tworzy sieć informacyjną, rolę polskiego Krajowego Punktu Centralnego pełni CIOP-PIB
- gromadzenie, analiza i upowszechnianie informacji, dostarczanie danych krajowych
- kampanie informacyjne, wymiana informacji i doświadczeń
- upowszechnianie piśmiennictwa UE, tłumaczenia, udostępnianie wersji drukowanych i elektronicznych
- szerokie wykorzystywanie elektronicznych środków przekazu, sieć Extranetu, rozwój form udostępniania, komunikacji społecznej, coraz szersze włączanie mediów społecznościowych

Rozwój form gromadzenia, udostępniania i popularyzacji zasobów

- Rozbudowa struktury zasobów oraz doskonalenie funkcjonalności portalu internetowego
- coraz szersze włączanie mediów społecznościowych w działania Agencji: Blog, Twitter, YouTube
- tworzenie i rozbudowa „Wikipedia on OSH” (2010/11)

Europejskie kampanie informacyjne

Zdrowe i przyjazne miejsce pracy. Dobrze do Ciebie. Dobrze dla firmy

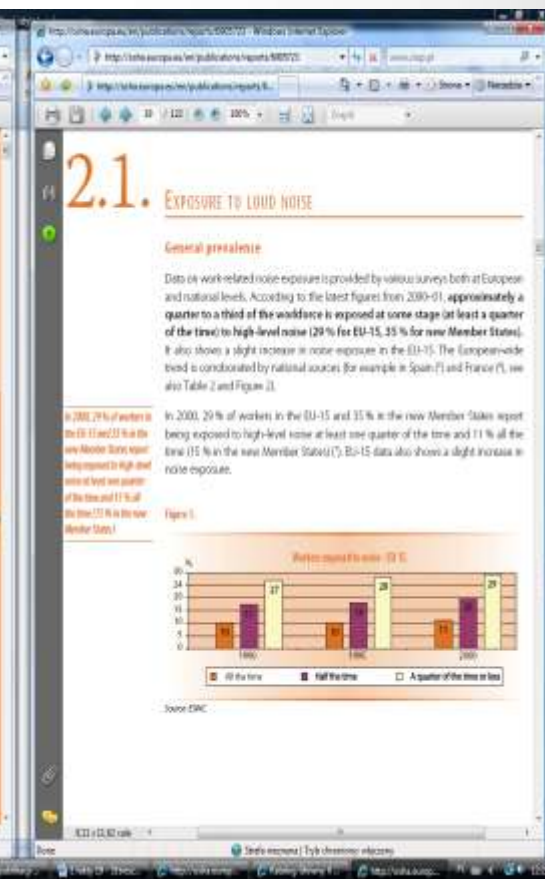
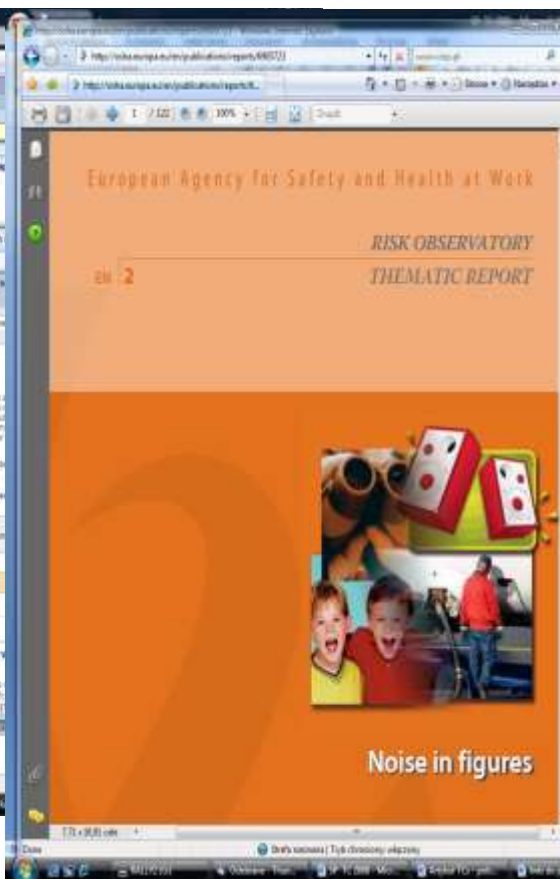

Krajowe edycje europejskich kampanii informacyjnych, organizowane od 2002 r. przez polski Krajowy Punkt Centralny Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

**Europejska kampania informacyjna
na rzecz bezpieczeństwa eksploatacji maszyn,
urządzeń i budynków (2010 – 2011)**

Przykład udostępniania pełnej wersji tekstowej raportu Agencji za pośrednictwem systemu bibliotecznego

Dalsze kierunki prac

- Kontynuacja prac związanych z gromadzeniem i udostępnianiem dziedzinowych zasobów informacyjnych, z uwzględnieniem uwarunkowań związanych z rozwojem społeczeństwa informacyjnego
- Włączenie nowej tematyki do prac Ośrodka, planowanych na lata 2011 - 2013
  - Digitalizacja wybranych pozycji piśmiennictwa księgozbioru Biblioteki
  - Działalność naukowa i popularnonaukowa w dziedzinie ochrony pracy – w kontekście przemian społeczno-gospodarczych (1950 – 2010)

Dziękuję za uwagę

agmlo@ciop.pl

CIOP **PIB**